

(Поводом текста [Нека не цвета хиљаду цветова](#) , Политика, 6. март 2009)

Има нечег збиља чудног и тужног у чињеници да се по сваком повратку из Њујорка, Париза или неке друге светске престонице човек увек изнова суочава са дилемом да ли Србија може постати истински демократска држава. Непосредан повод овај пут је, између осталог, и реаговање једног историчара уметности на текстове Б. Ђорђевића и Ђ. Вукадиновића, објављено у "Политици" 6.марта. Док први текст нисам погледала, колумну Вукадиновића јесам, а потом и реакцију која је уследила. У *ad hominem* иступу (који се из тог разлога заправо не може ни звати критиком текста), историчар уметности говори о уношењу "вредносне конфузије", "полурасизму", "опасности", а затим и о "изолационализму и примитивизму" који су "већ два века препрека самодефинисању Србије као модерног, еманципованог, пристојног и грађанског друштва."

Увек треба поздравити покушај грађана да активно учествују у политичком и јавном дискурсу износећи своје мишљење, али лични напади, фалсификати, увреде и клевете у озбиљним светским државама и њиховим медијима се не третирају као демократско изражавање. Зато ова реакција, која не може бити схваћена другачије него као израз говора мржње и фрустрације једног историчара уметности, у страним угледним листовима не би била ни објављена. Аутор и не крије да је права мета његовог оглашавања личне природе, "двојац Вукадиновић-Антонић", те да у том смислу и није заправо реч о критици текста "Пошетња у чоколадном царству", већ покушају да се "неподобни аутори" уклоне са Политикиних страница.

Мада, овај "инкриминисани" текст због нечега ипак јесте важан – што вероватно донекле објашњава, али не и оправдава, политички острашћену и недобронамерну реакцију нашег "грађанина". Реч је о праву на довођење у питање српског евроентузијама и еврофилије као, не само политички доминантног дискурса већ, у строгом смислу, и јединог допуштеног дискурса у Србији. То Вукадиновићеву анализу, која би услед нарастајућег тренда евроскептицизма и еврореализма у Европи (али и ван ње) прошла готово неопажено, безмало као (интелектуални) мејнстрим, духовитији или врцавији од

О плурализму и демократији

Пише: Богдана Кољевић
понедељак, 09 март 2009 19:56

неког другог, чини скоро револуционарном и недозвољено провокативном, налик забрањеном говору о оном "о чему се мора ћутати".

Значај Вукадиновићевог текста лежи управо у формалном пресеку политичке сцене Србије у односу према Европи и увиду да има нечег врло неприродног и недемократског у привидном сагласју свих политичких странака по овом питању, а што не одговара сасвим ни тренутној ЕУ-реалности, нити народној вољи и приметном паду евроентузијазма у Србији.

Да се наш "грађанин" задржао на теми текста – тема је, дакле, евроскептицизам као легитиман и распрострањен теоријски и практичан став, ма шта ми о њему мислили, и духовит опис неких облика овдашњег еврофанатизма – можда и не би дошло до тога да се "чоколадно царство" повезује са САД и америчким председником Обамом, који се, иначе, у тексту опште ни не помињу, и диже оптужба против Вукадиновића. (Зашто када се каже "ЕУ" неко стално чита "САД"?)

Чињенице су, међутим, углавном неумољиве. Фрустрирани "грађанин", понешен говором мржње, показује да за њега није ствар у томе шта је Вукадиновић написао или није, већ у стварању друштва "у ком ће појединац бити важнији од нације, где ће друштво бити испред државе, а светиња живота испред квазипатиотских мантри", позивајући и прозивајући најзад и уредништво "Политике" за недопустив скандал плурализма, јер "не треба да цвета хиљаду цветова" а медији су одговорни за "прављење доброг грађанина".

Да је наш историчар уметности тежио макар минималној озбиљности у обраћању које плута између језивог незнања политичке теорије и филозофије и очигледне страсти за политичким активизмом, бар би се обавестио да стварање грађанског друштва (*status civilis*) подразумева плурализам и демократију, који су његов нужан али још увек не и довољан услов. Други услови имају везе са самосвешћу, субјективношћу, интелектуалним и моралним поштењем, као и културом дијалога у заједници. Јер се добри грађани не "праве", него то постају – или никад не постану. А "прављење грађанина" и контрола какву би очигледно волео и какву прижељкује наш историчар уметности, као и политизација живота (иначе, "биополитика", чији највећи критичари, узгред речено, не долазе са десне, већ леве стране политичког спектра), увек значи заокрет ка тоталитаризму.

О плурализму и демократији

Пише: Богдана Кољевић
понедељак, 09 март 2009 19:56

(Аутор је политички филозоф и докторант на Универзитету Нова школа за друштвена истраживања у Њујорку)